

Přísně vzato, román by se bez něho obešel, protože se na románovém ději viditelně nepodílí.

Stejně nepravidelně se vynořují dialektismy ve vypravěčově jazyce nebo sporé a nečekané neologismy. Se stavbou románu a jeho částí koresponduje výstavba typických souvětí:

„/.., </A zítřka ti povím další, " řekla švagrová a vtom musela odejít na odpolední směnu.

Souvětí znenadání a zprudka změnilo směr. Jiné se ještě jednou, opakováním, vrací na místa, kde už bylo:

Jen jsem to uviděl, sevřelo se mi srdce, takže jsem rovněž poznal, co to znamená, když se sevře srdce.

Nebo uhne bez přípravy do jiného času, k jinému ději:

Tedy nedali mi tenkrát ani líznout, a o dvacet let později čekala celá obec na soud s gazdou, který vzal sekýru na veřejné činitele.

Nebo do jiného podmětu:

V kapse měl jsem tedy čtyři jablka, na zádech ruksak a od nádraží táhla stará paní Ovesná Jurku třísek.

Přeskoky z času do času a z děje do děje tříští i staví. Tříštění se stává pozadím shody a soulad dá vystoupit rozporům. Také opakované motivy jednotu trhají i utvrzují: napovídají i nedopovídají.

Jsou rozhovory, které se jeví nesouvislými jen nezasvěcenci. Pro otce a syna to byl důvěrný slang, prostředkoval dorozumění na jeden dotyk. Jindy do pomyslného dialogu, který jako ve snu slučuje, co ve skutečnosti bylo rozděleno, jsou sneseny věty, které od dětství zůstaly nerozluštěny a uvízly v síti paměti pro svou záhadnost.

Nesouvislost může být také širé potloukání, kam vede oko, vzpomínka i zoufalství. A když se zoufalec krátce, avšak vydatně „vyrve“, brouzdá se dál potokem a v hlavě si promítá v záblescích dvojího a trojího osvětlení místo, jímž prochází: jak je tu dnes, jak bylo před třemi desítkami let a ještě jak mezi tím. Opakují se cesty s tatínkem, opakuje se maminkino „Ale nechodte!", které se znovu ozve až k samému konci z úst švagrové - „Ale, chlapci, nechodte, sak je neděla!" a ozve se jako úvod k činnosti, která také už za tatínka započala a tady se symetricky opakuje. Takové leitmotivy pojí v sobě rozptýlené části, umožňují rychlé přesuny a rychlou orientaci; a jako by s nimi něco důležitého trvalo v nestálém čase, jako by se to časem ověřovalo.

Je také nesouvislost, která přeskokem a zkratkou vtahuje do přítomné chvíle budoucnost. To tehdy, když tatínek-funkcionář jde se synem zimní nocí a jeho slova stavějí a kácejí nalevo napravo. Plánuje jako ten, kdo může plány uskutečňovat. Neblahé uskutečnění jde za konstruktivním sněním v rychlém sledu. Dva děje jsou staženy těsně k sobě, záměr i znalost už toho, co ze zá-